

مطالعه طراحی و تدوین مدل ابعاد حقوقی جرائم اقتصادی در ورزش حرفه‌ای: آزمون تئوری داده بنیاد با روش آمیخته

جواد پذیرش^۱

شهاب بهرامی^۲

حمید قاسمی^۳

نازنین راسخ^۴

÷

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۹/۱/۳

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۹/۹/۲

هدف این پژوهش، مطالعه طراحی و تدوین مدل ابعاد حقوقی جرائم اقتصادی در ورزش حرفه‌ای: آزمون تئوری داده بنیاد با روش آمیخته بود. روش پژوهش آمیخته و جامعه آماری تحقیق در بخش کیفی شامل نخبگان حوزه اقتصادی و حقوقی در ورزش بود که با بهره‌گیری از روش نمونه‌گیری هدفمند و تکنیک اشباع نظری انتخاب نمونه‌ها انجام شد. جامعه آماری در بخش کمی علاوه بر نخبگان اقتصادی و حقوقی در ورزش، برخی مدیران ارشد سازمان‌های ورزشی دولتی و خصوصی کشور شامل مدیران وزارت ورزش و جوانان، فدارسیون‌های ورزشی و سازمان ورزش شهرداری و همچنین برخی مدیران ارشد باشگاه‌های حرفه‌ای کشور ایران بود (۲۷۶ نفر). ابزار گردآوری اطلاعات، مصاحبه نیمه‌ساختاریافته و پرسشنامه محقق ساخته بود. روایی صوری پرسشنامه با بررسی نظرات خبرگان، روایی سازه با استفاده از آزمون تحلیل عاملی و پایایی آن با توجه به محاسبه آلفای کرونباخ (آلفای کلی = ۰/۸۵) مورد تایید قرار گرفت. در بخش کیفی از طریق تحلیل محتوا و کدگذاری باز، محوری و انتخابی، نتایج در قالب پنج مؤلفه کلی شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر، پدیده اصلی، اقدامات و پیامدها به دست آمد و بر اساس آن، مدل پارادایمی ابعاد حقوقی جرائم اقتصادی در ورزش حرفه‌ای طراحی شد. نتایج کمی پژوهش نشان داد که مقدار t هر عامل تأثیر معناداری دارد و تمامی چارچوب ابعاد حقوقی جرائم اقتصادی در ورزش حرفه‌ای مورد تأیید است و مدل پژوهش از برازش مناسبی برخوردار می‌باشد.

۱ دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران

۲ استادیار، مدیریت ورزشی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران (نویسنده مسئول)

E-mail: Bahrami_sh@yahoo.com

۳ دانشیار، مدیریت ورزشی، دانشگاه پیام نور، ایران

۴ استادیار، گروه مدیریت ورزشی، پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی، تهران، ایران

فصلنامه علمی مطالعات راهبردی ورزش و جوانان / شماره: ۶۱ / پاییز ۱۴۰۲

واژگان کلیدی: مدل، جرائم اقتصادی، ابعاد حقوقی و ورزش حرفه‌ای.

مقدمه

صنعت ورزش یکی از صنایع مهم در عرصه بین‌المللی می‌باشد که امروزه کمک‌های فراوانی به اقتصاد جوامع مختلف کرده است. رشد ورزش در تمامی عرصه‌ها و گسترش آن در تمامی گروه‌ها سبب گردیده تا صنعت ورزش به عنوان یک صنعت مهم در جهان شناخته شود. گستردگی ورزش موجب شده تا امروزه شاهد شکل‌گیری صنعت ورزش به صورت گسترده باشیم (میر^۱ و همکاران، ۲۰۱۸: ۲۵). استفاده از ظرفیت‌های صنعت ورزش می‌تواند سبب رشد شاخص‌های اقتصادی در کشورهای مختلف باشد. بررسی آمارهای موجود در مورد صنعت ورزش نشان‌گر این واقعیت است که هر ساله شاهد روز افزون صنعت ورزش می‌باشیم. حیطه‌های مختلف صنعت ورزش امروزه شاهد پیشرفت‌های گسترده‌ای شده است. امروزه صنعت پزشکی ورزشی تنها در سال ۲۰۱۶ حدود ۱۰ میلیارد دلار به واسطه ۸۲۶۹۷ کسب و کار درآمد ایجاد کرده است. درآمد صنعت ورزش در امریکای شمالی از ۶۰/۵ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۴ به ۷۳/۵ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۹ رسید. از طرفی گسترش رسانه‌ها و فضاهای مجازی سبب گردیده است تا صنعت ورزش و رسانه نیز ارتباطات تنگاتنگی با یکدیگر داشته باشند. از طرفی رسانه‌ها و فضای مجازی سبب بهبود و ارتقای درآمد صنعت ورزش شده اند. همچنین، صنعت ورزش سبب افزایش درآمد در رسانه‌ها شده؛ به طوری که پیش‌بینی شده است درآمد رسانه‌ها به واسطه صنعت ورزش از ۱۴/۶ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۴ به ۲۰/۶ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۹ برسد که این مسئله رشدی به میزان ۷/۲ درصد را شامل می‌شود (ژانگ^۲ و همکاران، ۲۰۱۸: ۱۱۱).

در جوامع امروزی سیاست مالی یکی از ابزارهای مهم و تأثیرگذار بر رشد و توسعه اقتصادی است و پایداری سیاست مالی یکی از نگرانی‌های عمده سیاست‌گذاران اقتصادی کشورهای جهان است، زیرا سیاست مالی ناپایدار می‌تواند حجم سرمایه‌گذاری و در نتیجه، رشد اقتصادی پایدار را تحدید کند (هوانگ^۳ و همکاران، ۲۰۱۸: ۳۳). در متون اقتصاد کلان، بر سیاست‌های پولی و مالی در جهت رسیدن به اهداف اشتغال کامل، ثبات قیمت‌ها و پایداری اقتصادی، بسیار تأکید می‌شود. سیاست‌گذاران اقتصادی در هر جامعه‌ای با سیاست‌های پولی (در اختیار بانک مرکزی) و مالی (در کنترل دولت) قادرند اقتصاد را تحت تأثیر قرار دهند. با توجه به نقش مستقیم و غیرمستقیم سیاست‌های پولی و مالی در دوره‌های بیکاری، مازاد

---

1 Meier

2 Zhang

3 huang

ظرفیت، کاهش و افزایش‌های تقاضا، تورم وقتی در کشورهای در حال توسعه بازار پولی منظم و سرپرستی- شده‌ای وجود ندارد، این کشورها مجبورند منابع داخلی را با سیاست‌های مالی تجهیز کنند (روبیو و کاراسکوگالگو^۱، ۲۰۱۴: ۳۲۷). رشد منابع مالی و اهمیت دسترسی به منابع مالی سبب گردیده است تا امروزه عارضه‌ای به نام «جرائم اقتصادی» ایجاد گردد.

جرائم اقتصادی، اعمالی هستند که به منافع اقتصادی جامعه صدمه وارد می‌کنند. جرائم اقتصادی نه تنها نظام اقتصادی، بلکه تمام سطوح نظام اجتماعی را دچار چالش می‌نمایند. امروزه جرائم اقتصادی مشکل فراگیر و بزرگی برای همه جوامع است. مبارزه با مفاسد اقتصادی و مالی مستلزم شناخت دقیقی از جرائم اقتصادی و مالی است (دستگردی و بدری، ۱۳۹۷: ۲۵). در جرائم اقتصادی، نتیجه مجرمانه یعنی اخلال در نظام اقتصادی کشور و انگیزه کسب منفعت در سطحی گسترده، دو شاخصی است که دشواری‌ها و چالش‌های پیشگیری از این قبیل جرائم را مطرح می‌کند (طباطبایی، ۱۳۹۳: ۶۴). پژوهش‌ها در زمینه جرائم اقتصادی محدود می‌باشد. رضانی و عبدی (۱۳۹۷) در پژوهش خود که با هدف شناخت خلأهای قانونی برای مبارزه با جرائم اقتصادی در حقوق ایران انجام گرفت، پی بردند که به علت نبود قانون‌گذاران متعدد و تخصصی در کشور؛ قوانین روشن و مدونی در زمینه برخورد با جرائم اقتصادی در کشور ایران به مرحله اجرا در نیامده است. احسانی و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهش خود که با هدف مدیریت جرم شناختی مبارزه با تبانی در رقابت ورزشی انجام گرفت، اشاره داشتند که مفاهیم مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی و نیز مسئولیت کیفری ناشی از فعل غیر، در شمار مهم‌ترین مبانی جرم‌انگاری جرم تبانی در امور ورزشی است. شریعتی و عبدالحسینی (۱۳۹۶) در پژوهش خود که با هدف بررسی سیاست جنایی ایران در جرم‌انگاری مفاسد اقتصادی انجام گرفت، دریافتند که جرائم اقتصادی آثار و پیامدهای متعددی دارند که بر اقتصاد، سیاست، اجتماع، نظام و ... مؤثر هستند. مفاسد اقتصادی هم در بحث دولتی مطرح می‌شود و هم در مباحث غیردولتی. رشا، ارتشا، اختلاس، تبانی، سوء استفاده از مقام یا موقعیت اداری، سیاسی، امکانات یا اطلاعات، دریافت و پرداخت‌های غیرقانونی از منابع عمومی و .. از مهمترین مصادیق مفاسد اقتصادی در حقوق کیفری ایران می‌باشند. حسن پور (۱۳۹۴) در پژوهش خود که با هدف شناخت کاستی‌های جرائم اقتصادی در سیاست کیفری ایران انجام گرفت، پی برد که تعدد نهادهای قانون‌گذار و منابع قانونی، مسامحه در تدوین قوانین و جرم‌انگاری و ... حکایت از کاستی‌هایی در حوزه سیاست کیفری ما در قبال مفاسد اقتصادی دارد.

---

1 Rubio & Carrasco-Gallego

خلیلی (۱۳۹۴) در پژوهش خود که با هدف چگونگی حل اختلافات قراردادی میان بازیکنان و باشگاه‌های ورزشی عرصه فوتبال انجام گرفت، دریافت که حل و فصل اختلافات ورزشی به ویژه اختلافات قراردادی میان بازیکنان و باشگاه‌های ورزشی حوزه فوتبال به دلیل قدمت و سابقه تاریخی این رشته ورزشی و نفوذ قابل توجه آن در ابعاد گوناگون روابط انسانی از اهمیتی غیرقابل انکار برخوردار می‌باشد. دعاوی ورزشی به دلیل ماهیت ویژه خود و وجود افراد مشهوری که به عنوان طرفین آن قرار می‌گیرند و لزوم حفظ شخصیت و آبروی آنها و عدم رسیدگی به موقع و فوری به مسائل تخصصی ورزش در دادگاه‌های عمومی باید به طور خاص رسیدگی شوند. به اختصار می‌توان گفت اختلافات ورزشی حوزه فوتبال امروزه در مراجع حقوقی فدراسیون‌های داخلی یا بین‌المللی و دادگاه حکمیت ورزش مورد رسیدگی قرار می‌گیرد. پروانه و پرنون (۱۳۹۳) در پژوهش خود که با هدف بررسی جرائم و تخلفات ورزشی در قوانین ایران انجام گرفت، پی بردند که کاستی‌هایی در قوانین و مقررات جهت پاسخ به جرائم و تخلفات ورزشی در قوانین ایران وجود دارد.

از میان پژوهش‌های خارجی، لازاروس و اوکولوری^۱ (۲۰۱۹) در پژوهش خود که با هدف رشد جرائم اقتصادی در کشور نیجریه انجام گرفت، دریافتند که خلاء حقوقی و ضعف در قوانین موجود سبب گردیده است تا جرائم اقتصادی به‌خصوص در ابعاد سایبری در کشور نیجریه رشد پیدا کنند و کنترل این جرائم با سرعت کندی انجام گردد. السادیپانی و داوولیورامدیروس^۲ (۲۰۱۹) در پژوهش خود که با هدف بررسی جرائم اقتصادی و نقش سازمان‌ها و شرکت‌ها در مدیریت این جرائم انجام گرفت، پی بردند که ضعف‌های حقوقی در قوانین و مقررات سبب گردیده است تا شرکت‌ها و سازمان‌ها در غالب فعالیت‌های مربوط به مسئولیت اجتماعی، ورود به مدیریت جرائم اقتصادی نداشته باشند. کورتین^۳ (۲۰۱۸) در پژوهش خود که با هدف جرم‌شناسی انتقادی از ورزش کشتی حرفه ای تفریحی انجام گرفت، دریافت که وجود آسیب‌های فیزیکی و روحی به این ورزشکاران به علت وجود فشارهای غیرمنطقی بر آنان سبب گردیده است تا امروزه خلا حقوقی و قانونی در قبال نحوه برخورد با این ورزشکاران و منفعت‌های مالی کسب شده از سوی افراد و سازمان‌های فعال در این زمینه کاملاً مشخص گردد. دوی^۴ (۲۰۱۷) در پژوهش خود که با هدف ضرورت تدوین قانون اسلام بر قراردادهای تجاری بانکی اندونزی برای پیش‌بینی توسعه اقتصاد اسلامی

1 Lazarus, S., & Okolorie

2 Alcadipani & de Oliveira Medeiros

3 Corteen

4 Devi

و عصر جهانی سازی انجام گرفت، پی بردند که اصلاح قوانین اسلامی در برخی جنبه های اقتصادی و گسترش آن در سایر حوزه ها سبب می گردد تا بتوان به بهبود برخی جنبه های تجاری مطابق با قوانین اقتصاد اسلامی اقدام نمود. بارزیکینا^۱ (۲۰۱۶) در پژوهش خود که با هدف شناخت گرایش های جهانی اصلاح جنایات اقتصادی انجام گرفت، پی بردند که رشد جرائم اقتصادی در سطح بین المللی سبب گردیده است تا امروزه تلاش های سازمان های متولی جهت ارتقا و بهبود مدیریت در زمینه جرائم اقتصادی ایجاد گردد. وینستین^۲ و همکاران (۲۰۱۵) در پژوهش خود که با هدف بررسی وضعیت حقوقی، اقتصادی و روان شناختی ورزشکاران انجام گرفت، اشاره داشتند که وجود برخی شرط بندی ها و مشکلات اقتصادی در ورزش سبب گردیده است تا ورزشکاران از وضعیت ورزش رضایت مناسبی نداشته باشند.

جرائم اقتصادی یکی از عمده ترین بخش های قانون کیفری را به خود اختصاص داده است. با وجود این، قانون گذار تاکنون آن را به عنوان بخشی مستقل به رسمیت نشناخته است. مبارزه با مفاسد اقتصادی مسئله و بحث روز جامعه ماست که متأسفانه هر از چندگاهی اخبار نگران کننده ای از شیوع آن در حوزه های مختلف اجتماعی به گوش می رسد (حسن پور، ۱۳۹۴: ۲۵). جرائم اقتصادی نه تنها نظام اقتصادی بلکه تمام سطوح نظام اجتماعی را دچار چالش می کند. فضای اقتصادی ایران هم به دلیل ابتلا به آسیب های عدیده، نسبت به نظام های اقتصادی پیشرفته، زمینه مساعدتری برای ارتکاب جرم اقتصادی ایجاد می نماید- درحالی که نظام حقوقی به ویژه حقوق کیفری ایران تبیین حصری و تدبیر خاصی در برابر این دسته از جرائم ندارد. قانون جدید مجازات اسلامی برای نخستین بار مفهومی از جرم اقتصادی را ارائه کرده است. اما به دلیل ابهام در مصادیق، عدم جامعیت مصادیق و فقدان معیار خاص مصادیق برای تمایز جرائم اقتصادی از سایر جرائم، این مفهوم بیش از آنکه به نفع نظام حقوقی باشد به نفع مجرمان اقتصادی واقعی است (شریف نیا و آهنگرانی، ۱۳۹۶: ۳۱).

وجود مشکلات اقتصادی در هر حوزه ای مشخص است. ورزش نیز به علت برخورداری از حجم مبادلات پولی بالا، دارای جرائم اقتصادی در سطوح مختلف می باشد. وجود جرائم اقتصادی در ورزش حرفه ای ایران سبب گردیده است تا امروزه باشگاه ها و تیم های ورزشی و همچنین ورزشکاران دچار مشکلاتی در این مورد گردند. از طرفی شکل گیری جرائم اقتصادی در ورزش حرفه ای ایران به علت فقدان قوانین و مقررات حقوقی مدون به صورت کامل مورد بررسی و ارزیابی قرار نگرفته است. به عبارتی، وجود

1 Barzykina

2 Weinstein

خلا در زمینه ابعاد حقوقی جرائم اقتصادی در ورزش حرفه‌ای ایران، سبب گردیده است تا در فضای حاضر جرائم اقتصادی مختلفی ایجاد گردد اما عملاً برخورد قانونی و حقوقی در این مورد انجام نشود. از طرفی عدم توجه قانون‌گذاران به جرائم اقتصادی در ورزش حرفه‌ای سبب گردیده است تا امروزه فضای ورزش حرفه‌ای دچار آلودگی‌های مالی و اقتصادی شود. ورزش حرفه‌ای همواره تحت تاثیر جریان ورود و خروج منابع مالی گسترده بوده و در سالیان اخیر این مسئله بیش از پیش رشد داشته است. رشد منابع مالی سبب گردیده است تا جرائم اقتصادی در ورزش حرفه‌ای بیشتر خود را نشان دهد. از طرفی آثار مشکلات اقتصادی در ورزش حرفه‌ای، تنها گریبان‌گیر این ورزش نمی‌باشد و با توجه به وجود مخاطبان گسترده، سبب گردیده است تا مشکلات اجتماعی و فرهنگی ایجاد نماید و سبب بروز بی‌اعتمادی عمومی گردد. به این ترتیب، مدیریت جرائم اقتصادی و کاهش و کنترل آن به عنوان یکی از مسائل مهم و کلیدی مورد توجه دولت‌ها قرار گرفته است. به نظر می‌رسد با توجه به وجود مخاطبان گسترده در ورزش حرفه‌ای، کنترل جرائم اقتصادی به عنوان یک نگرانی عمومی باید بیشتر مورد توجه قرار گیرد. تاثیرگذاری‌های ورزش در ابعاد اجتماعی سبب گردیده است تا پاک‌سازی فضای ورزش حرفه‌ای به عنوان یک پیامد اجتماعی و فرهنگی در سایر حوزه‌های ملی نیز تاثیرگذار باشد. این مسئله تا حد زیادی ناشی از نبود مدل‌های جامع در حوزه جرائم اقتصادی در ورزش می‌باشد. به عبارتی، نبود مدل‌های بومی و جامع در زمینه ابعاد حقوقی جرائم اقتصادی در ورزش حرفه‌ای سبب گردیده است تا در مرحله اول دغدغه کافی در مورد کنترل ابعاد حقوقی جرائم اقتصادی در ورزش حرفه‌ای وجود نداشته باشد. از طرفی نبود مدل‌های جامع در این حوزه سبب گردیده است تا دانش کافی و تخصصی در مورد ابعاد حقوقی جرائم اقتصادی در ورزش حرفه‌ای شکل نگیرد. این مسئله روند مدیریت و کنترل جرائم اقتصادی در ورزش حرفه‌ای را تحت شعاع قرار داده است. همچنین نبود مدل‌های جامع در این حوزه سبب گردیده است تا راهکارهایی عملیاتی در راستای وضعیت جرائم اقتصادی در ورزش حرفه‌ای، شکل نگیرد. از این رو، پژوهش حاضر با هدف مطالعه ابعاد حقوقی جرائم اقتصادی در ورزش حرفه‌ای طراحی و اجرا گردید و از مدل مفهومی برخاسته از روش استراوس و کوربین استفاده شد. پس سوالات تحقیق حاضر این است:

شرایط علی در ابعاد حقوقی جرائم اقتصادی در ورزش حرفه‌ای چیست؟

شرایط زمینه‌ای در ابعاد حقوقی جرائم اقتصادی در ورزش حرفه‌ای چیست؟

شرایط مداخله‌گر در ابعاد حقوقی جرائم اقتصادی در ورزش حرفه‌ای چیست؟

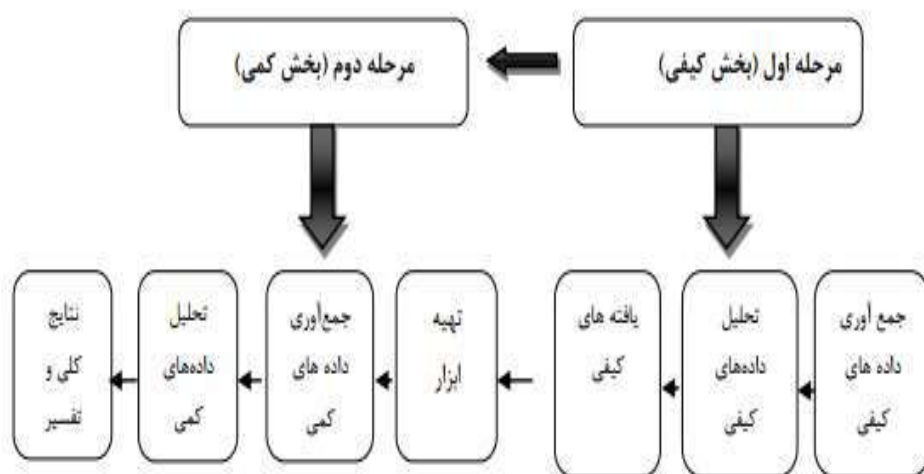
راهبردهای بهبود ابعاد حقوقی جرائم اقتصادی در ورزش حرفه‌ای چیست؟

پیامدهای بهبود ابعاد حقوقی جرائم اقتصادی در ورزش حرفه‌ای چیست؟

مدل ابعاد حقوقی جرائم اقتصادی در ورزش حرفه‌ای چگونه است؟

روش‌شناسی پژوهش

با توجه اینکه هدف پژوهش حاضر مطالعه عمیق چارچوب مدل ابعاد حقوقی جرائم اقتصادی در ورزش حرفه‌ای کشور است، طرح آن از طرح‌های ترکیبی است و روش آن، با توجه به اینکه از قبل الگویی وجود نداشته و پژوهشگر درصدد کشف این الگو بوده است، از مدل‌های ترکیبی اکتشافی متوالی (کیفی - کمی) است و چون در پی ساخت ابزاری^۱ (کرسول و پلانکلارک^۲، ۲۰۰۷) برای سنجش مطالعه عمیق چارچوب مدل ابعاد حقوقی جرائم اقتصادی در ورزش حرفه‌ای کشور بر اساس داده‌های بخش کیفی است، از نوع اکتشافی متوالی - ابزار سازی است. شکل ۱ فرایند تحقیق را نشان داده است:

شکل ۱: فرآیند تحقیق ترکیبی اکتشافی متوالی از نوع ابزارسازی (اقتباس از کرسول و پلانکلارک، ۲۰۰۷)

جامعه آماری در بخش کیفی شامل نخبگان حوزه اقتصادی و حقوقی در ورزش بود. با بهره‌گیری از روش نمونه‌گیری هدفمند و تکنیک اشباع نظری اقدام به نمونه‌گیری در بخش کیفی گردید. در نهایت پس از انجام مصاحبه‌های تحقیق در مصاحبه ۲۰ام اشباع نظری شکل گرفت. جهت اطمینان از وجود اشباع

1 Sequential exploratory mixed method- Instrument development

2 Creswell & Plano Clark

نظری مصاحبه ۲۱ ام نیز انجام گردید. در نهایت نمونه‌های بخش کیفی شامل ۲۱ نفر از نخبگان حوزه اقتصادی و حقوقی در ورزش بودند.

جامعه آماری در بخش کمی، علاوه بر نخبگان اقتصادی و حقوقی در ورزش، برخی مدیران ارشد سازمان‌های ورزشی دولتی و خصوصی کشور ایران شامل مدیران وزارت ورزش و جوانان، فدراسیون‌های ورزشی و سازمان ورزش شهرداری و همچنین برخی مدیران ارشد باشگاه‌های حرفه ای کشور ایران شامل ۲۷۶ نفر (۲۵ نفر از مدیران وزارت ورزش و جوانان، ۲۰۱ از مدیران (روسا، نایب رئیسان و اعضای هیئت رئیسه) فدراسیون‌های ورزشی، ۲۰ نفر از مدیران سازمان ورزش شهرداری و ۳۰ نفر از مدیران ارشد باشگاه‌های حرفه‌ای کشور ایران) بودند. با توجه به محدود بودن جامعه آماری، تمامی جامعه آماری به عنوان نمونه پژوهش در بخش کمی قرار گرفتند. بنابراین روش نمونه‌گیری در بخش کمی به صورت تمام شمار بود. در نهایت پس از پخش و جمع‌آوری پرسشنامه‌های پژوهش، تعداد ۲۱۴ پرسشنامه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

ابزار مورد استفاده برای شناسایی عوامل مدل حقوقی جرائم اقتصادی در ورزش حرفه‌ای کشور، مصاحبه نیمه ساختمند (با گروه‌های کانونی) و مطالعه اسناد بوده است. برای تأمین روایی و پایایی مطالعه از روش ارزیابی لینکلن و گوبا استفاده شد. بدین منظور چهار معیار اعتبار (باورپذیری)، انتقال‌پذیری، اطمینان-پذیری و تأییدپذیری برای ارزیابی در نظر گرفته شد و برای دستیابی به هریک از این معیارها، اقدامات زیر انجام گرفت:

اعتبارپذیری: معادل روایی در پژوهش‌های کمی است. بدین منظور، پرسش‌ها را اساتید راهنما و مشاور تأیید کردند که میزان موثق بودن داده‌های پژوهش را به حد قابل قبولی افزایش داده است.

انتقال‌پذیری: جایگزین اعتبار بیرونی در پژوهش‌های کمی است. برای این منظور یافته‌های پژوهشی توسط دو متخصص مدیریت ورزشی که در پژوهش مشارکت نداشتند، مورد بررسی قرار گرفتند.

اطمینان‌پذیری: معادل پایایی در پژوهش کمی است و به منظور ایجاد اطمینان‌پذیری، جزئیات پژوهش و یادداشت برداری‌ها ثبت و ضبط شد.

تأییدپذیری: به معنای پرهیز از سوگیری است. بدین منظور تمامی مراحل به دقت ثبت و ضبط شد و همه مستندات به صورت پیوست در اختیار و تأیید اساتید قرار گرفت.

برای اخذ مجوز مورد نیاز برای انجام دادن مصاحبه با افراد کانونی، اقداماتی صورت گرفت که در این بخش پس از جلب همکاری صاحب نظران کلیدی برای مصاحبه و جلب اعتماد آنان رای دادن اطلاعات لازم، در زمان مقرر مراجعه و اطلاعات لازم گردآوری شده است. تجزیه و تحلیل داده‌های به دست آمده از مصاحبه‌های انجام شده، با روش تحلیل داده بنیاد انجام گرفته است. خروجی بخش کیفی منجر به ایجاد پرسشنامه محقق‌ساخته‌ای شد. این پرسشنامه دارای ۷۹ سوال بود که سوالات آن با توجه به خروجی بخش کیفی طراحی شده بود. برای بررسی روایی صوری از نظر هشت تن از اساتید مدیریت ورزشی بهره گرفته شد. همچنین روایی همگرا، میانگین واریانس استخراج شده و آلفای کرونباخ مولفه‌های تحقیق در جدول ۱ ارائه شده است. برقراری روایی همگرا و مطلوب مدل حاکی از اعتبار مناسب ابزار اندازه‌گیری در جامعه مورد مطالعه دارد.

جدول ۱: پایایی و روایی همگرایی

متغیرهای پژوهش	میانگین واریانس استخراج شده	پایایی ترکیبی	آلفای کرونباخ
شرایط علی	۰/۸۲	۰/۸۲	۰/۷۳
شرایط زمینه‌ای	۰/۸۳	۰/۸۰	۰/۷۸
پدیده اصلی	۰/۸۶	۰/۸۱	۰/۷۹
شرایط مداخله‌گر	۰/۸۰	۰/۸۶	۰/۷۱
راهبردها	۰/۸۷	۰/۸۷	۰/۸۳
پیامدها	۰/۸۴	۰/۸۲	۰/۸۰

همان طور که در جدول ۱ مشخص است همه متغیرها پایایی ترکیبی و آلفای کرونباخ بالای ۰/۷ و میانگین واریانس استخراج شده بالای ۰/۵ را کسب نموده‌اند. می‌توان پایایی و روایی همگرایی پژوهش حاضر را تأیید نمود. پایایی ترکیبی و میانگین واریانس استخراج شده الگوی مدل ابعاد حقوقی جرائم اقتصادی در ورزش حرفه‌ای با توجه به اینکه به صورت مدل سلسله مراتبی آورده شده، به صورت دستی محاسبه گردیده است. تحلیل نتایج این مطالعه به روش معادلات ساختاری با استفاده از نرم‌افزار Amos ۲۰ و SPSS20 انجام شده است.

یافته‌های پژوهش

داده‌های کیفی پژوهش از طریق فرایند کدگذاری، تحلیل شد. مراحل تحلیل داده‌ها از طریق کدگذاری باز، کدگذاری محوری (مدل پارادایمی استراس و کوربین) و کدگذاری گزینشی (انتخاب یک مقوله محوری به عنوان مقوله اصلی و مشخص کردن ارتباط بین هر یک از مقوله‌های محوری) انجام و به

مطالعه طراحی و تدوین مدل ابعاد حقوقی جرائم اقتصادی در ورزش حرفه ای

عرضه پارادایم منطقی یا تصویر تجسمی از نظریه در حال تکوین پایان یافت. نتایج حاصل از ۲۱ مصاحبه که تا حد اشباع نظری ادامه یافت، از طریق تحلیل محتوا و کدگذاری باز، محوری و انتخابی در قالب پنج مؤلفه کلی شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر، پدیده اصلی، راهبردها و پیامدها انجام شد. جدول ۲ نتایج مربوط به بخش کیفی را به نمایش گذاشته است:

جدول ۲: کدگذاری بخش کیفی

ابعاد کلی	مقولات
	عوامل مدیریتی
	✓ آگاهی و داشتن تجربه هنگام مواجه شدن با جرائم اقتصادی ✓ داشتن برنامه‌های بلند مدت، میان مدت و کوتاه مدت مقابله با جرائم اقتصادی در ورزش ✓ پیش بینی بودجه لازم برای آمادگی منابع انسانی ✓ آموزش منابع انسانی در ورزش برای دوره‌های آشنایی با جرائم اقتصادی ✓ آشنایی مدیران ورزشی با اقتصاد و تخلفات اقتصادی
	فرهنگی
	✓ وجود باورهای قلبی در زمینه راه اندازی و اقتصاد سالم در ورزش حرفه‌ای کشور ✓ نگرش کلان نسبت به مقوله اقتصاد سالم ✓ ایجاد فرهنگ و نگرش‌های اقتصاد سالم در جامعه ✓ ایجاد نهادهای نظارتی و مدنی که مسئول این گونه فعالیت‌ها در جامعه ✓ نهادینه شدن فرهنگ توسعه اقتصاد سالم ✓ تفکر اقتصاد سالم در جامعه
شرایط علی	
	اطلاعاتی
	✓ رصد اطلاعاتی از فعالیت های اقتصادی در ورزش کشور و خارج از کشور ✓ مطالعه فرایند جرائم اقتصادی در رویدادهای ورزشی سایر کشورها ✓ مطالعه فرایند جرائم اقتصادی در بخش‌های مختلف کشور ✓ ایجاد ارتباط مستمر و همکاری با دستگاه‌های اطلاعاتی سایر کشورها ✓ تهیه بانک اطلاعاتی از فعالیت‌های اقتصادی مخالف با ورزش پاک
	پیشینه همکاری‌های ملی و بین‌المللی
	✓ بازگو نمودن تجارب مثبت سازمان‌های ورزشی و غیرورزشی از مبارزه با جرائم اقتصادی ✓ مستندسازی تجارب قبلی مبارزه با جرائم اقتصادی ملی و بین‌المللی سازمان‌های ورزشی

۱. ارائه گزارشات کارکنان مبنی بر فعالیت‌های انجام شده در سازمان‌ها بر اساس رویکرد مبارزه با جرائم

اقتصادی

عوامل فردی

- ✓ شرایط زمینه-ای
- ✓ وظیفه شناسی کارکنان و مدیران
- ✓ برخورداری دانش تخصصی در خصوص قوانین اقتصاد بین‌المللی
- ✓ روحیه تلاش‌گر کارکنان و مدیران
- ✓ توانایی کارکنان و مدیران جهت استفاده از پتانسیل‌ها و فرصت‌های شکل گرفته شده

قوانین و مقررات سازمانی

- ✓ شناخت از قوانین و مقررات سازمان‌های ملی و بین‌المللی پیرامون سازمان‌های ورزشی
- ✓ ایجاد استانداردها و دستورالعمل‌های جامع در سازمان‌های ورزشی جهت حمایت و مدیریت جرائم

اقتصادی

- ✓ توجه به جرائم اقتصادی در وضع مقررات جدید سازمانی
- ✓ حمایت قانون‌گذاران از اقتصاد سالم در تصمیم‌گیری‌های خود

حمایت‌های سازمانی

- ✓ حمایت مدیران از توسعه مبارزه با جرائم اقتصادی
- ✓ وجود کرسی‌های مشورتی جهت توسعه مبارزه با جرائم اقتصادی در سازمان
- ✓ ایجاد نظام پیشنهادات در سازمان در زمینه مبارزه با جرائم اقتصادی

دانش تخصصی

- ✓ دانش مدیران نسبت به مبارزه با جرائم اقتصادی
- ✓ مهارت کارکنان جهت ایجاد ارتباطات ملی و بین‌المللی
- ✓ آگاهی از اطلاعات حقیقی موجود در محیط خود

عوامل کلان

- ✓ تحریم‌های بین‌المللی
- ✓ عدم تعامل سازمان‌های بین‌المللی جهت تعامل با سازمان‌های ایرانی
- ✓ فقدان اعتماد به سازمان‌های بین‌المللی
- ✓ نفوذ گروه‌های سیاسی به سازمان‌ها
- ✓ دغدغه‌های مالی گسترده سازمان‌ها
- ✓ چندشغله بودن مدیران سازمان‌ها

شرایط مداخله

گر

عوامل خرد

- ✓ عدم علاقه مدیران ارشد به ارائه فضای باز
- ✓ عدم توجه به کارکنان در مسائل آموزشی در سازمان

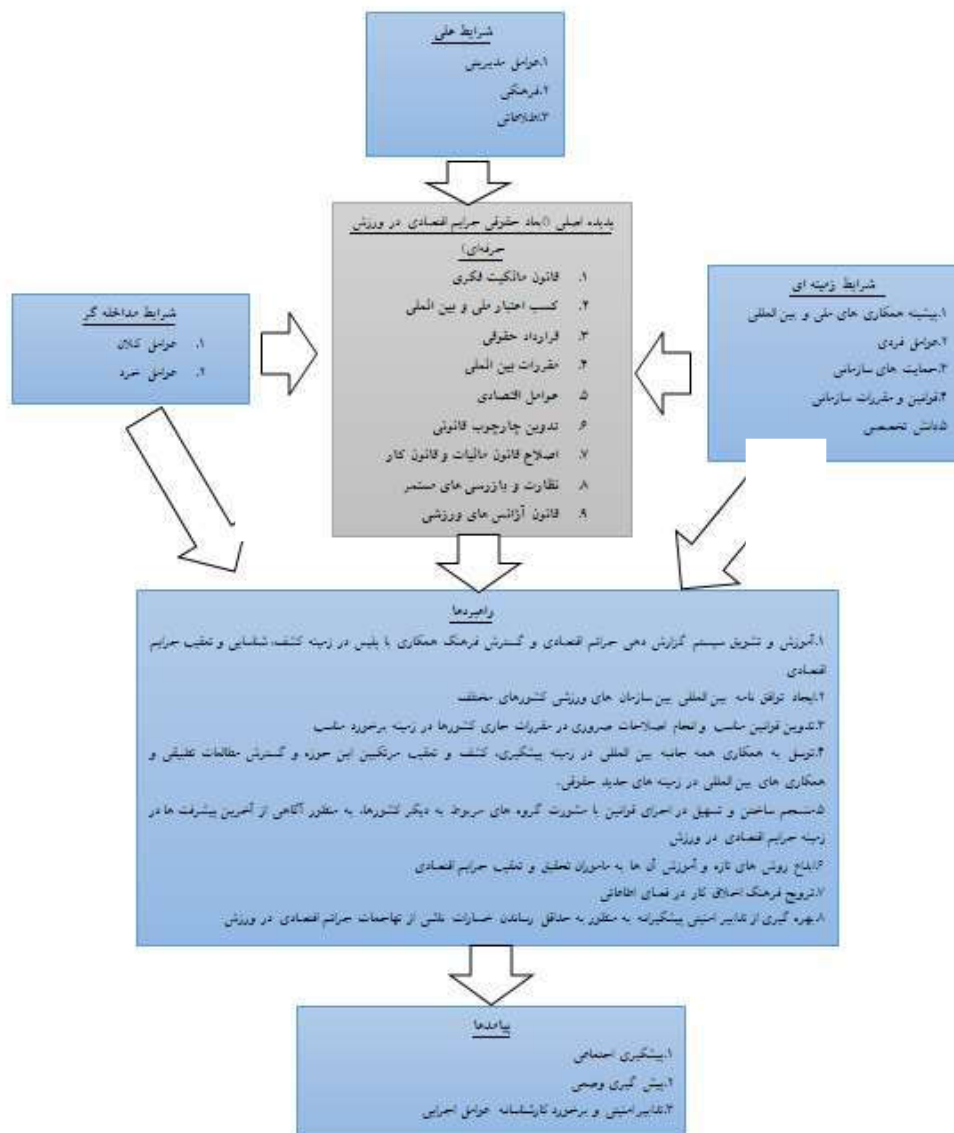
مطالعه طراحی و تدوین مدل ابعاد حقوقی جرائم اقتصادی در ورزش حرفه ای

✓	فرآیندهای ناکارآمد سازمانی	
✓	عدم نگرش مثبت به افزایش دامنه فعالیت اقتصادی سازمان‌ها	
✓	عدم شفافیت فرآیندهای سازمانی	
✓	ضعف در تبدیل انواع دانش اقتصادی در سازمان	
✓	فقدان امنیت شغلی	
✓	ضعف سیستم‌های ارزیابی در سازمان‌ها	
✓	مهارت پایین سازمان‌های ورزشی جهت ایجاد ارتباطات بین‌المللی	
✓	قانون مالکیت فکری	
✓	کسب اعتبار ملی و بین‌المللی	
✓	قرارداد حقوقی	
✓	مقررات بین‌المللی	پدیده اصلی
✓	عوامل اقتصادی	(ابعاد حقوقی)
✓	تدوین چارچوب قانونی	جرائم
✓	اصلاح قانون مالیات و قانون کار	اقتصادی در
✓	نظارت و بازرسی‌های مستمر	ورزش حرفه -
✓	قانون آژانس‌های ورزشی	ای)
✓	قانون ضد ترانست	
✓	آموزش و تشویق سیستم گزارش‌دهی جرائم اقتصادی و گسترش فرهنگ همکاری با پلیس در زمینه کشف، شناسایی و تعقیب جرائم اقتصادی	
✓	ایجاد توافق نامه بین‌المللی بین سازمان‌های ورزشی کشورهای مختلف	
✓	تدوین قوانین مناسب و انجام اصلاحات ضروری در مقررات جاری کشورها در زمینه برخورد مناسب	
✓	توسل به همکاری همه جانبه بین‌المللی در زمینه پیشگیری، کشف و تعقیب مرتکبین این حوزه و گسترش مطالعات تطبیقی و همکاری‌های بین‌المللی در زمینه‌های جدید حقوقی.	
	منسجم ساختن و تسهیل در اجرای قوانین با مشورت گروه‌های مربوط به دیگر کشورها، به منظور آگاهی از آخرین پیشرفت‌ها در زمینه جرائم اقتصادی در ورزش	
✓	ابداع روش‌های تازه و آموزش آن‌ها به ماموران پژوهش و تعقیب جرائم اقتصادی	راهنماها
✓	ترویج فرهنگ اخلاق کار در فضای اطلاعاتی	
✓	بهره‌گیری از تدابیر امنیتی پیشگیرانه به منظور به حداقل رساندن خسارات ناشی از تهاجمات جرائم اقتصادی در ورزش	
	پیشگیری اجتماعی	
✓	استفاده از محیط خانواده	

ایجاد حس مسئولیت‌پذیری و توانایی انتخاب گزینه‌های سالم	✓
استفاده از تدابیر کاربری صحیح	✓
اتخاذ تدابیر آموزشی	✓
پیش‌گیری وضعی	
کاهش وضعیت‌های جرم‌زا یا وضعیت‌های موجود در آستانه جرم یا وضعیت‌هایی که زمینه ارتکاب جرم را فراهم می‌آورد.	
افزایش خطر دستگیری مجرم و یا بالا بردن هزینه کیفری ارتکاب جرم برای مجرم.	✓
تدابیر محدودکننده یا سلب‌کننده	✓
تدابیر نظارتی	✓
تدابیر صدور مجوز	✓
تدابیر امنیتی و برخورد کارشناسانه عوامل اجرایی	
بهبود بخشیدن به حفاظت‌های فنی از طریق اجرای استانداردها	✓
آموزش و کسب آگاهی‌های لازم به کارمندان و کارشناسان	✓
داشتن اطلاعات ارتباط با آخرین تهدیدات جرائم اقتصادی	✓
اشاعه فرهنگ امنیت اطاعات و همکاری متقابل در بین افراد و نهادهای ورزشی کشور	✓

با توجه به نتایج بخش کیفی، مدل مفهومی پژوهش شکل گرفت. شکل ۲ مدل مفهومی پژوهش را نشان می‌دهد:

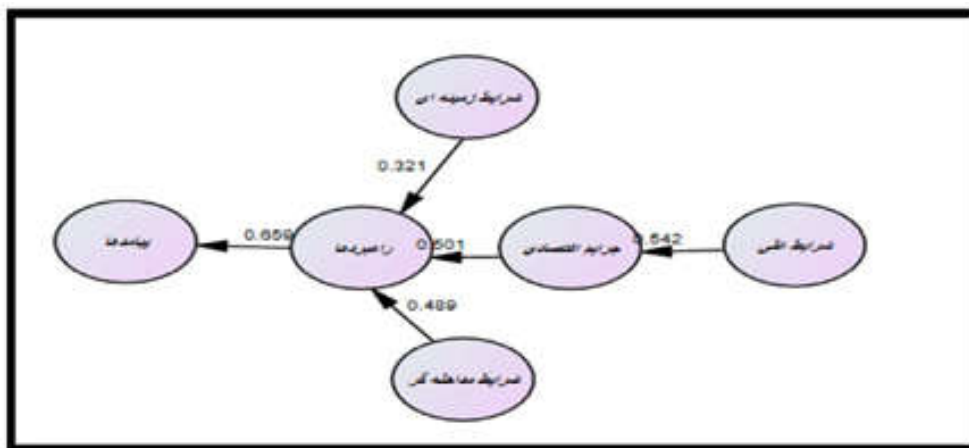
مطالعه طراحی و تدوین مدل ابعاد حقوقی جرائم اقتصادی در ورزش حرفه ای

شکل ۲: مدل پارادیمی (ابعاد حقوقی جرائم اقتصادی در ورزش حرفه ای)

مطابق با نتایج کیفی، تعداد ۷۹ گویه شناسایی گردید که این گویه ها در بخش های مختلفی شامل شرایط علی، پدیده اصلی، شرایط زمینه ای، شرایط مداخله گر، راهبردها و پیامدها تقسیم گردیدند. جهت بررسی ساختار عاملی، چارچوب مدل ابعاد حقوقی جرائم اقتصادی در ورزش حرفه ای از روش تحلیل مسیر استفاده گردید. پس از محاسبه مقدار تی هر عامل مشخص گردید که تمامی چارچوب مدل ابعاد

حقوقی جرائم اقتصادی در ورزش حرفه‌ای تأثیر معناداری دارند. شکل ۳ مدل آماری پژوهش حاضر را به نمایش گذاشته است:

شکل ۳: مدل ساختاری پژوهش

مطابق با مدل تحقیق، اثرات میان متغیرهای تحقیق در جدول ۳ به نمایش گذاشته شده است:

جدول ۳: اثرات متغیرها بر مدل ابعاد حقوقی جرائم اقتصادی در ورزش حرفه‌ای

متغیرها	مقدار آماره تی	سطح معناداری	اثر مستقیم
شرایط علی	۱۳/۵۶۴	۰/۰۰۱	۰/۵۴۲
شرایط زمینه‌ای	۱۰/۴۳۲	۰/۰۰۱	۰/۳۲۱
جرائم اقتصادی در ورزش حرفه‌ای	۱۶/۴۳۲	۰/۰۰۱	۰/۵۰۱
شرایط مداخله‌گر	۱۳/۷۶۵	۰/۰۰۱	۰/۴۸۹
راهبردها	۱۸/۴۳۱	۰/۰۰۱	۰/۶۵۹

همان طور که جدول ۳ نشان می‌دهد تمامی متغیرها دارای اثر معناداری می‌باشد. جدول ۴ نتایج

مربوط به شاخص‌های برازش مدل تحقیق را نشان می‌دهد:

جدول ۴: شاخص‌های برازش مدل

شاخص‌ها	مقدار مجاز	اعداد به دست آمده	نتیجه
نسبت کای دو به درجه آزادی DF / (X ²) Chi-square	X ² /df	۳/۰۱۴	برازش مناسب
RMSEA	۰/۰۵ >> ۰/۰۸	۰/۰۷۳	برازش مناسب
CFI	بیشتر از ۰/۹۰	۰/۹۰۰	برازش مناسب

TLI یا NNFI	بیشتر از ۰/۹۰	۰/۹۲۱	برازش مناسب
IFI	بیشتر از ۰/۹۰	۰/۹۰۱	برازش مناسب
RMR	کمتر از ۰/۰۵	۰/۰۳۴	برازش مناسب
HOELTER	در سطح ۰/۰۵	۲۱۴	کفایت حجم نمونه

مطابق با نتایج بررسی شاخص‌های برازش تحقیق، مشخص گردید که مدل تحقیق از برازش مناسبی برخوردار می‌باشد.

بحث و نتیجه‌گیری

اهمیت توجه به جرائم اقتصادی به خصوص در حوزه ورزش سبب گردید تا تحقیق حاضر با هدف طراحی و تدوین مدل ابعاد حقوقی جرائم اقتصادی در ورزش حرفه‌ای انجام شود. مطابق با نتایج تحقیق حاضر مشخص گردید که جنبه‌های مدیریتی، فرهنگی و اطلاعاتی به عنوان شرایط علی هستند. بدون شک آثار نامطلوب جرائم اقتصادی در ابعاد فردی، اجتماعی، فرهنگی و مدیریتی سبب گردیده است تا ضرورت توجه به این جرائم و کنترل آن به خصوص در ورزش حرفه‌ای بیش از پیش مشخص گردد. مورای^۱ (۲۰۲۰) اشاره داشت که آثار نامطلوب اجتماعی ناشی از جرائم اقتصادی و تاثیرات منفی آن در سطح جامعه سبب گردیده است تا ضرورت کنترل آن بیش از پیش مشخص گردد. به نظر می‌رسد محبوبیت ورزش حرفه‌ای و مخاطبان گسترده آن موجب شده تا در مسیر ابعاد حقوقی جرائم اقتصادی در ورزش حرفه‌ای جنبه‌های مدیریتی، فرهنگی و اطلاعاتی به عنوان شرایط علی تاثیرگذار باشند.

نتایج تحقیق حاضر همچنین مشخص نمود که پیشینه همکاری‌های ملی و بین‌المللی، عوامل فردی، قوانین و مقررات سازمانی، حمایت‌های سازمانی و دانش تخصصی به عنوان عوامل زمینه‌ای به شمار می‌آیند. نتایج همچنین مشخص نمود که عوامل خرد و کلانی به عنوان عوامل مداخله‌گر در ابعاد حقوقی جرائم اقتصادی در ورزش حرفه‌ای تاثیرگذارند. فورتی و ویسکونت^۲ (۲۰۱۹) اشاره داشتند که همواره مشکلات سیاسی در جهت کنترل جرائم اقتصادی وجود دارد. مایتروفانوف، پریتولا، نلدوا، کالیمبت و مدنسو^۳ (۲۰۲۰) نیز مشخص نمودند که جهت بهبود کنترل‌ها در جرائم اقتصادی نیاز است تا تحولات عمده‌ای در مسائل فردی، مدیریتی، حقوقی و علمی ایجاد گردد تا زیرساخت‌های کنترل جرائم اقتصادی بیش از پیش درک گردد. بدون شک در مسیر بهبود و کنترل جرائم اقتصادی نیاز است تا به مسائل فردی توجه بیشتری گردد.

1 Murray

2 Forti & Visconti

3 Mytروفanov, Prytula, Neledva, Kalimbet & Medentsev

و حمایت‌های سازمانی به واسطه بهبود دانش علمی در این حوزه ایجاد گردد. از طرفی مشکلات خرد از جمله تحریم‌های بین‌المللی، عدم تعامل سازمان‌های بین‌المللی جهت تعامل با سازمان‌های ایرانی، فقدان اعتماد به سازمان‌های بین‌المللی، نفوذ گروه‌های سیاسی به سازمان‌ها، دغدغه‌های مالی گسترده سازمان‌ها و چندشغله بودن مدیران سازمان‌ها و همچنین مشکلات کلانی از جمله عدم علاقه مدیران ارشد به ارائه فضای باز، عدم توجه به کارکنان در مسائل آموزشی در سازمان، فرآیندهای ناکارآمد سازمانی، عدم نگرش مثبت به افزایش دامنه فعالیت اقتصادی سازمان‌ها، عدم شفافیت فرآیندهای سازمانی، ضعف در تبدیل انواع دانش اقتصادی در سازمان، فقدان امنیت شغلی، ضعف سیستم‌های ارزیابی در سازمان‌ها و مهارت پایین سازمان‌های ورزشی جهت ایجاد ارتباطات بین‌المللی به عنوان عوامل کلان سبب گردیده است تا سیاست‌گذاری برای جرائم اقتصادی در ورزش حرفه‌ای تحت تاثیر قرار گیرد.

جرائم اقتصادی نه تنها نظام اقتصادی بلکه تمام سطوح نظام اجتماعی را دچار چالش می‌کند و باید این دسته از جرائم با چالش‌های جنایی جامعی کنترل شود. فضای اقتصادی ایران هم به دلیل ابتلا به آسیب‌های عدیده، نسبت به نظام‌های اقتصادی پیشرفته، زمینه مساعدتری برای ارتکاب جرم اقتصادی ایجاد می‌کند درحالی که نظام حقوقی به ویژه حقوق کیفری ایران تبیین حصری و تدبیر خاصی در برابر این دسته از جرائم ندارد. قانون جدید مجازات اسلامی برای نخستین بار مفهومی از جرم اقتصادی ارائه کرده است. اما به دلیل ابهام در مصادیق، عدم جامعیت مصادیق و فقدان معیار خاص مصادیق برای تمیز جرائم اقتصادی از سایر جرائم، این مفهوم بیش از آنکه به نفع نظام حقوقی باشد به نفع مجرمان اقتصادی واقعی است (شریف نیا و آهنگرانی، ۱۳۹۶: ۲۵). وجود مشکلات اقتصادی در هر حوزه‌ای مشخص می‌باشد. ورزش نیز به علت برخورداری از حجم مبادلات پولی بالا، دارای جرائم اقتصادی در سطوح مختلف می‌باشد. وجود جرائم اقتصادی در ورزش حرفه‌ای ایران سبب گردیده است تا امروزه باشگاه‌ها و تیم‌های ورزشی و همچنین ورزشکاران دچار مشکلاتی در این زمینه گردند. از طرفی شکل‌گیری جرائم اقتصادی در ورزش حرفه‌ای ایران به علت فقدان قوانین و مقررات حقوقی مدون به صورت کامل مورد بررسی و ارزیابی قرار نگرفته است. به عبارتی، وجود خلأ در ابعاد حقوقی جرائم اقتصادی در ورزش حرفه‌ای ایران، سبب گردیده است تا در فضای حاضر جرائم اقتصادی مختلفی ایجاد گردد اما عملاً برخورد قانونی و حقوقی در این زمینه نباشد. از طرفی عدم توجه قانون‌گذاران به جرائم اقتصادی در ورزش حرفه‌ای سبب گردیده است تا امروزه فضای ورزش حرفه‌ای دچار آلودگی‌های مالی و اقتصادی گردد. یافته‌های این پژوهش با پژوهش‌های

السادپانی و داولیویرامدیروس^۱ (۲۰۱۹)، لازاروس و اوکولوری^۲ (۲۰۱۹)، دوی^۳ (۲۰۱۷)، بارزیکینا^۴ (۲۰۱۶)، خلیلی (۱۳۹۴)، حسن پور (۱۳۹۴) همخوان می باشد. همچنین لازاروس و اوکولوری^۵ (۲۰۱۹) در پژوهش خود که با هدف رشد جرائم اقتصادی در کشور نیجریه انجام گرفت، پی بردند که خلا حقوقی و ضعف در قوانین موجود سبب گردیده است تا جرائم اقتصادی به خصوص در ابعاد سایبری در کشور نیجریه رشد پیدا کنند و کنترل این جرائم با سرعت کندی انجام گردد. رضانی و عبدی (۱۳۹۷) در پژوهش خود که با هدف شناخت خلأهای قانونی برای مبارزه با جرائم اقتصادی در حقوق ایران انجام گرفت، دریافتند که به علت نبود قانون گذاران متعدد و تخصصی در کشور؛ قوانین روشن و مدونی جهت برخورد با جرائم اقتصادی در کشور ایران به مرحله اجرا در نیامده است. حسن پور (۱۳۹۴) در پژوهش خود که با هدف شناخت کاستی های جرائم اقتصادی در سیاست کیفری ایران انجام گرفت، پی برد که تعدد نهادهای قانون گذار و منابع قانونی، مسامحه در تدوین قوانین و جرم انگاری و... حکایت از کاستی هایی در حوزه سیاست کیفری ما در قبال مفاسد اقتصادی دارد. السادیپانی و داولیویرامدیروس^۶ (۲۰۱۹) در پژوهش خود که با هدف بررسی جرائم اقتصادی و نقش سازمان ها و شرکت ها در مدیریت این جرائم انجام گرفت، دریافتند که ضعف های حقوقی در قوانین و مقررات سبب گردیده است تا شرکت ها و سازمان ها در غالب فعالیت های مربوط به مسئولیت اجتماعی، ورود به مدیریت جرائم اقتصادی نداشته باشند.

در مسیر کنترل و مدیریت جرائم اقتصادی در ورزش حرفه ای، تحقیق حاضر راهبردهایی را ارائه نمود. با توجه به نتایج تحقیق حاضر پیشنهاد می گردد تا راهبردهای شناسایی شده شامل آموزش و تشویق سیستم گزارش دهی جرائم اقتصادی و گسترش فرهنگ همکاری با پلیس در زمینه کشف، شناسایی و تعقیب جرائم اقتصادی، ایجاد توافق نامه بین المللی بین سازمان های ورزشی کشورهای مختلف، تدوین قوانین مناسب و انجام اصلاحات ضروری در مقررات جاری کشورها در زمینه برخورد مناسب، توسل به همکاری همه جانبه بین المللی در زمینه پیشگیری، کشف و تعقیب مرتکبین این حوزه و گسترش مطالعات تطبیقی و همکاری های بین المللی در زمینه های جدید حقوقی، منسجم ساختن و تسهیل در اجرای قوانین با مشورت گروه های مربوط به دیگر کشورها، به منظور آگاهی از آخرین پیشرفت ها در زمینه جرائم اقتصادی در ورزش،

1 Alcadipani & de Oliveira Medeiros

2 Lazarus, S., & Okolorie

3 Devi

4 Barzykina

5 Lazarus, S., & Okolorie

6 Alcadipani & de Oliveira Medeiros

ابداع روش‌های تازه و آموزش آن‌ها به ماموران پژوهش و تعقیب جرائم اقتصادی، ترویج فرهنگ اخلاق کار در فضای اطلاعاتی و بهره‌گیری از تدابیر امنیتی پیشگیرانه به منظور به حداقل رساندن خسارات ناشی از تهاجمات جرائم اقتصادی در ورزش اجرایی گردد.

منابع

- پروانه، مریم و پرنون، یونس. (۱۳۹۳). «بررسی جرائم و تخلفات ورزشی در قوانین ایران». نخستین همایش ملی الکترونیکی رویکردهای کاربردی و پژوهشی در علوم انسانی و مدیریت، بصورت الکترونیکی، موسسه آموزشی پژوهشی هزاره سوم.
- حسن پور، امین. (۱۳۹۴). «کاستی‌های جرائم اقتصادی در سیاست کیفری ایران». نخستین کنگره بین المللی حقوق ایران. تهران، مرکز همایش‌های توسعه ایران.
- شریف نیا، محمد حسن و آهنگرانی، محمدحسن. (۱۳۹۶). «نقدی بر مفهوم جرم اقتصادی در قانون مجازات اسلامی». دومین همایش بین‌المللی و چهارمین همایش ملی پژوهش‌های مدیریت و علوم انسانی در ایران. تهران، موسسه پژوهشی مدیریت مدبر.
- شریعتی، زینب و عبدالحسینی، حسین. (۱۳۹۶). «بررسی سیاست جنایی ایران در جرم انگاری مفاسد اقتصادی». اولین همایش ملی علوم اجتماعی، علوم تربیتی، روانشناسی و امنیت اجتماعی. تهران، دانشگاه آل طه - معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم دادگستری کل استان البرز.
- رمضان، فرشاد و عبدی، سمیه. (۱۳۹۷). «خلاءهای قانونی برای مبارزه با جرائم اقتصادی در حقوق ایران». کنفرانس ملی اندیشه‌های نوین و خلاق در مدیریت، حسابداری مطالعات حقوقی و اجتماعی. خوی، دانشگاه آزاد اسلامی زرکان - آموزش عالی علامه خویی وابسته به وزارت علوم پژوهش و فناوری.
- دستگردی، ایمان و بدری، حسن. (۱۳۹۷). «بررسی جرائم اقتصادی از ابعاد اقتصادی اجتماعی و مجازات جرائم اقتصادی». کنفرانس ملی اندیشه‌های نوین و خلاق در مدیریت، حسابداری مطالعات حقوقی و اجتماعی. خوی، دانشگاه آزاد اسلامی زرکان - آموزش عالی علامه خویی وابسته به وزارت علوم پژوهش و فناوری.
- طباطبایی، مریم السادات. (۱۳۹۳). «پیشگیری وضعی از جرائم اقتصادی، اولین همایش ملی وکالت». اخلاق، فقه و حقوق، میبد یزد، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد میبد.
- Alcadipani, R., & de Oliveira Medeiros, C. R. (2019). "When Corporations Cause Harm: A Critical View of Corporate Social Irresponsibility and Corporate Crimes". *Journal of Business Ethics*, 1-13.
- Asgarian, F; Faraji dana, A; Godarzi, M; Jafary, A. (2005). "Study of Economic Status of Iran's Sports Industry in 1998 and 2001". *Move*, 24(24), 25-43.
- Barzykina, G. (2016). "Global tendencies of economic crimes' modification". *Економічний часопис-XXI*, 157(3-4 (1)), 12-14.
- Coates, D., & Humphreys, B. R. (2007). "Ticket prices, concessions and attendance at professional sporting events". *International Journal of Sport Finance*, 2(3), 161.
- Corteen, K. M. (2018). "A critical criminology of professional wrestling and sports entertainment". *The Popular Culture Studies Journal: Special Edition-Professional Wrestling*, 6(1), 138-154.
- Devi, G. (2017). "The urgency of the codification of Islamic law on contracts in Indonesian banking business to anticipate the development of Islamic economy and globalization era". *International Journal of Economic Research*, 14(5), 235-251.
- Forti, G., & Visconti, A. (2019). "From Economic Crime to Corporate Violence: The Multifaceted Harms of Corporate Crime". *The Handbook of White-Collar Crime*, 64-80.

- Huang, J., Roberts, H., & Tan, E. K. (2018). **“The Impact of Media Sentiment on Firm Risk”**. Corporate Investment and Financial Policies.
- Lazarus, S., & Okolorie, G. U. (2019). **“The bifurcation of the Nigerian cybercriminals: Narratives of the Economic and Financial Crimes Commission (EFCC) agents”**. Telematics and Informatics, 40, 14-26.
- Meier, M., Tan, K. H., Lim, M. K., & Chung, L. (2018). **“Unlocking innovation in the sport industry through additive manufacturing”**. Business Process Management Journal.
- Murray, K. (2020). **“When opportunity knocks: mobilizing capabilities on serious organized economic crime”**. Public Money & Management, 40(5), 397-406.
- Mytrofanov, I., Prytula, A., Neledva, N., Kalimbet, I., & Medentsev, A. (2020). **“Interconnection and Reciprocal Influences between a State's Economy and Economic Crime: Before a Problem Statement”**. Journal of Economics and Economic Education Research, 21(1), 1-9.
- Rubio, M., & Carrasco-Gallego, J. A. (2014). **“Macroprudential and monetary policies: Implications for financial stability and welfare”**. Journal of Banking & Finance, 49, 326-336.
- Weinstein, A., Klein, L. D., & Dannon, P. N. (2015). **“A comparison of the status, legal, economic, and psychological characteristics of types of adult male gamblers”**. Journal of gambling studies, 31(3), 987-994.
- Yuen, B. (2008). **“Sport and urban development in Singapore”**. Cities, 25(1), 29-36.
- Zhang, J. J., Kim, E., Mastromartino, B., Qian, T. Y., & Nauright, J. (2018). **“The sport industry in growing economies: critical issues and challenges”**. International Journal of Sports Marketing and Sponsorship, 19(2), 110-126.